

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «МІЖНАРОДНА
АСОЦІАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ»**

**МАТЕРІАЛИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ВІЙНА ТА СЬОГОДЕННЯ.
ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ»**

2 листопада 2022 р.

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Війна та сьогодення. Виклики сучасності» // Зб. наук. пр. / Редкол.: Д.А.Костюк (голова) та ін. – Ірпінь, 2022. – 69 с.

Рекомендовано до друку методичною радою. Протокол № 5 від 17.11.2022 р.

Редакційна колегія:

Д.А.Костюк, О.В.Куракіна, О.С.Дяковський, К.А.Ніжейко, Т.А.Семененко.

У збірнику надруковані доповіді учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Війна та сьогодення. Виклики сучасності». Висвітлено результати наукових досліджень, проведених студентами, аспірантами та науковопедагогічними працівниками відокремлених структурних підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України («Ірпінський фаховий коледж», «Бережанський фаховий коледж»), а також Державного податкового Університету, Київського національного торговельно-економічного університету, Східноєвропейського університету імені Рауля Аблязова та ГО «Міжнародна асоціація майбутнього України».

Тексти статей друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за інформацію, подану в науковому дослідженні, несуть автори статей.

ЗМІСТ

Костянтин Ніжейко <i>ВПЛИВ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА БОЙОВИХ ДІЙ НА МСА В ІТ-СФЕР</i>	5
Анастасія Притиченко <i>ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА-РЕСУРСІВ НА ПЕРЕБІГ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ПОДІЙ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ТА В УКРАЇНІ)</i> .	9
Олександр Дяковський <i>ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА СУДУ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	12
Іван Вагнер <i>МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ МЕДИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ ТА МЕДИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	16
Ірина Берегеля <i>ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЯК ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА</i>	19
Роман Ситник <i>ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ</i>	23
Михайло Мушій, Олексій Дяковський, Микола Андрейцев <i>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ</i>	26
Олександра Супрун <i>МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗАБОРОНЕНОЇ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ</i>	29
Катерина Прокопчук <i>ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЗА УЧАСТЮ МЕДІАЦІЇ В ПОЗАСУДОВОМУ ПОРЯДКУ</i>	33
В'ячеслав Передерєєв <i>РОЛЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В РЕГУЛЮВАННІ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	36
Ангеліна Міколенко <i>ВОЛОНТЕРСТВО ПІД ЧАС ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ</i>	39
Кристина Булуй, Таїра Верстак <i>ВОЛОНТЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ</i>	43

Олена Куракіна <i>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІДЕОЛОГІЇ РАШИЗМУ</i>	.48
Вікторія Кукурудза <i>ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА СВІДОМІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	.53
Софія Лугова <i>СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	56
Руслана Безпечна, Анастасія Козачко <i>ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВСТАНОВЛЕННЯ ВЛАДИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ</i>	60
Леонід Баланюк <i>ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ</i>	64
Богдан Кічак <i>МОВНЕ ПИТАННЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ</i>	68

ВПЛИВ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА БОЙОВИХ ДІЙ НА МСА В ІТ-СФЕРІ

Досліджуючи такі форми економічної співпраці, як міжнародні стратегічні альянси (далі МСА), причини їх утворення, функціонування та розвитку, хотілось би звернути увагу на вплив зовнішніх факторів на ці процеси. Одне з таких явищ, що створюється не природою, а людьми – це, нажаль, війна у всіх її формах та проявах (загроза життю та здоров'ю людства, населенню груп країн, тривала боротьба з державою-агресором). Перш ніж перейти до аналізу періодів гібридної війни росії та України і початку широкомасштабного вторгнення держави-агресора на територію України, треба ідентифікувати у Світовій історії схожі події і визначити, як розвивалась міжнародна економічна співпраця в таких умовах. Слід зауважити, що МСА може бути реалізовані у формі співпраці суб'єктів різних форм власності, міжурядової співпраці та державно-приватного партнерства. Утворення альянсів в такі буремні часи для людства, як пандемія, стихійні лиха, війна та інше, можна класифікувати як надзвичайні що надає можливості запропонувати новий вид МСА - екстремальні МСА.

Дамо визначення Гібридній війні – це війна з поєднанням в застосуванні конвенційної зброї, партизанської війни, тероризму, кібервійни, торгових війн, патентних війн, реваншистських рухів, пропаганди, порушень прав людини, злочинів проти людяності, військових навчань, переселення, узурпації, вплив на громадську думку, злочинні акти цензури, тощо. (більш детально див. [1; 2; 3]. Також не виключаючи мету досягнення цілей державою-агресором, що мають досягатися прямим вторгненням, а саме анексію території та зміну політичного керівництва. Для цього створюються внутрішні проти-

річчя, внутрішні конфлікти та розділ суспільної думки. Гібридна війна – це основний тип конфлікту XXI-го століття, як початок, у гіршому випадку, повномасштабного вторгнення.

Заглибившись трохи у минуле, згадаємо, що Друга Світова війна починалась як гібридна війна нацистської Німеччини і це була помста за програш у Першій Світовій війні. Будь-яка масштабна війна, навіть у тих країнах в яких не йдуть активні бойові дії по географічним причинам, спричиняє спад економіки, а саме зменшення ВВП та зростання рівня інфляції. Проте завдяки, знову ж таки, не веденням активних бойових дій на території держави та утворенням міждержавного МСА с будь-якою воюючою стороною, відбувається стрімкий розвиток та впровадження інноваційних технологій у ВПК. Цей формує передумови міждержавного партнерства та зумовлює створення МСА підприємств держав-союзників під державні гарантії. І саме ці форми міжнародної співпраці можна визначити як екстремальні МСА.

В період Другої Світової війни в рамках програми Ленд-ліз створились і успішно працювали МСА в ІТ-сфері. Визначення інформаційних технологій (ІТ), в ті часи, було трохи інше, так як не було розвинутого програмного забезпечення та інтернет технологій, і все що стосувалось передачі, отримання та обробки інформації вважалось ІТ. Так було створено МСА між підприємствами СРСР та США у галузі військового радіозв'язку, де відома компанія Motorola виступала основною компанією такого альянсу та навчала радянських інженерів новим технологіям і користуванням приладами. В той же час була задіяна ще одна технологічна розвинута компанія США, яка на той час більше спеціалізувалась на автоматичі та радіолокації, Harris, що так само допомагала підприємствам та військовим СРСР освоювати нові технології. Таким чином, розвиток МСА в ІТ-сфері в період другою світової надало поштовх для післявоєнного впровадження новітніх технологій, що пришвидшило повоєнну відбудову держав.

Відкрита гібридна війна в Україні з військово потужнішою російською державою-агресором почалась ще у серпні 2013 року, коли росія почала масово дискримінувати експорт Українських товарів. Це так мовити одна із складових, а саме

економічний тиск, щоб примусити Україну не підписувати Договір про Асоціацію з ЄС та вступити в Митний Союз [4]. До економічного тиску додалась робота диверсійних груп, інформаційна війна та підкуп вищих посадовців. Тобто, «гібридна війна побудована на "промацуванні" слабких місць, послідовному просуванні або одночасному за кількома напрямками, такими „хвилями“, які йдуть на спад, а потім піднімаються [5]. Після відкритого втручання держави-агресора на території України, за «проханням» цих територій, були впроваджені світові економічні санкції. Це змусило багатьох російсько-Українських МСА в ІТ-сфері завершити своє існування і переорієнтуватися на світові компанії для співробітництва у різних галузях господарювання, що створило нові вертикальні та горизонтальні альянси. В основному це була міжнародна співпраця щодо обміну ІТ-технологій та досвідом впровадження державних проектів.

Після відкритої агресії 24-го лютого 2022 року ми можемо провести аналогію між сучасним станом формування МСА та у Другій світовій війні. Тільки зараз більш розвинута ІТ-сфера і та більше 60 років існує північноатлантичний військовий альянс (НАТО). Тобто відбувається не лише обмін технологіями, досвідом та знаннями зі США, але і з усіма країнами-учасницями альянсу. Але також треба не забувати про Ленд-ліз 2022. Отже на перший план знов виходять екстремальні МСА в ІТ-сфері і знову світові підприємства під державні гарантії здійснюють обмін досвідом, технологіями та знаннями задля перемоги над державою-терористом, а також подальшої відбудови українських регіонів.

Список використаних джерел

1. Hoffman F. G. Hybrid warfare and challenges. Joint Force Quarterly. 2009. Is. 52.
2. Дугінець Г. Дослідження змісту гібридної війни у світовій науці. Збірник наукових праць: економічні науки. Чернівці: Книги-XXI. № 16. 2020. С. 21-29.
3. Menacing Malware Shows the Dangers of Industrial System Sabotage. URL:

<https://web.archive.org/web/20180828174239/https://www.wired.com/story/triton-malware-dangers-industrial-system-sabotage/?CNDID=50121752>

4. Гібридна війна Кремля проти України і ЄС: енергетичний компонент/ZN, UA, 23.10.2014 р. URL: https://web.archive.org/web/20141208034443/http://gazeta.dt.ua/energy_market/gibridna-viy-na-kremlya-proti-ukrayini-i-yes-energetichniy-komponent-.html

5. Росія буде наполегливо продовжувати вести гібридну війну проти України — экс-заступник міністра оборони/ Преса України, 30.10.2014 р. URL: <https://web.archive.org/web/20141105052830/http://uapress.info/uk/news/show/45176>

Робота виконана під науковим керівництвом д-р екон. наук, проф., завідувача кафедри світової економіки ДТЕУ/КНТЕУ Дугінець Г. В.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА-РЕСУРСІВ НА ПЕРЕБІГ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ПОДІЙ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ТА В УКРАЇНІ)

Соціальні медіа мають дві засадничі здатності: розсилати повідомлення та мобілізувати людей. Важливість цих процесів у військовий час або за часів громадянських конфліктів переоцінити складно. До прикладу, у Газі Фара змогла успішно використати Twitter для поширення посилання про страждання, що створило неабияку підтримку палестинської війни наративів проти Ізраїлю.

«Арабська весна» 2011 року зробила очевидною другу вагому здатність соціальних медіа: мобілізацію людей. Побачивши та прочитавши кадри соціальних медіа й звіти туніського народу, який скинув диктатора Зін Ель Абідіна Бен Алі, НА ВУЛИЦІ Каїра також вийшли юрми людей, сподіваючись усунути від влади іншого тирана – Хосні Мубарака. На центральній площі Тахрір у Каїрі протягом революції загалом протестували майже два мільйони осіб – великий відсоток їх мобілізувалися через соціальні медіа. Facebook, зокрема, був потужним інструментом, оскільки люди створювали сторінки, присвячені тим, хто помер від рук урядових сил, потім ці сторінки стали онлайн-осередками публічної скорботи. Інші сторінки створювали з єдиною метою – допомогти людям координувати зустрічі та демонстрації. Уряд настільки серйозно сприйняв цю загрозу, що намагався (не без певного успіху) обмежити доступ до Інтернету на всій території країни [2].

Так почала проявляти себе нова епоха гласності в свій особливий, найбільш ефективний та розосереджений спосіб. «Арабська весна» виявила здатність соціальних медіа здійснювати надзвичайний вплив на громадянські конфлікти. Це допомогло мобілізувати достатньо людей, щоб змусити диктатора, який правив понад 30 років, піти у відставку. Використання

цього впливу у війні було лише питанням часу. Це знайшло своє підтвердження і в Україні, де одна жінка, Анна Сандалова, спромоглася застосувати ті самі можливості поширення повідомлення, а потім – найважливіше – організації та мобілізації (хоч і не в значному масштабі), щоб зробити свій внесок для своєї країни. Соціальні медіа, на цей раз Facebook, а не Twitter, дали змогу цивільній громадянці далеко від війни вплинути навіть на фізичне поле бою. І, критично важливо, що мережеві можливості Facebook дозволили їй зробити їй це в такий спосіб і з тією швидкістю, на які ослабла на той час, українська держава не спромоглася б з цілого ряду об'єктивних причин. Так само, свого часу, обурений незрозумілими та анти законними діями тодішньої влади України (2013 рік) написав повідомлення у Facebook, закликаючи людей збиратися на Майдані Незалежності на знак протесту. І люди це зробили. Спочатку прийшло лише кілька сотень, потім більше й більше – переважно студенти та молодь. Надалі тією ж, згаданою вище, Анною Сандаловою було створено у Facebook приватну закриту групу лише для обмеженого кола осіб, присвячену збору коштів на ліки та теплий одяг для протестувальників, які перебували на Майдані Незалежності. Завдяки цьому рішенню, протягом кількох тижнів було зібрано значну кількість коштів на придбання взуття та верхнього одягу. Вже тоді стало очевидним, що соціальні мережі здатні вплинути на перебіг подій історичного масштабу [3].

Але, на превеликий жаль, є й інша сторона впливу соціальних медіа. У 2014 році активно почали поширюватися фейки щодо неправомірних дій української армії по відношенню до місцевого населення на Сході України [1].

Вже навесні 2014 року стає очевидним для багатьох представників незалежних ЗМІ, що Twitter постачає інформацію навіть оперативніше за New York Times та BBC. Особи, а не інституції, стають основним джерелом інформації на місцях. Того ж року, терористичне угруповання Ісламська Держава (ISIS) захопило усі перші шпальти світових медіа, захопивши друге за величиною місто Іраку. У липні Ізраїль розгорнув операцію «Непорушна скеля» і розпочалася чергова війна у секторі Гази. Для висвітлення цих подій, репортерам та журналістам вже не було обов'язковим перебування у безпосередній зоні

проведення бойових дій, бо щодня поступали сотні постів у Twitter та Facebook, створені очевидцями. Ніколи дотепер війна не була такою близькою, все проникною та афективною. Стало очевидним, що соціальні медіа відкрили для індивідуальних користувачів колосальний комунікативний простір, який дотепер контролювала винятково держава. Але ще страшнішим є усвідомлення, що ми всі опинилися у розпалі одразу двох воєн: однієї, де на полі бою воюють танками та артилерією, та іншої – інформаційної війни, бойові дії якої розгортаються в соціальних медіа. І, можливо, всупереч очікуванням, визначальною буде перемога не на полі бою, а у війні слів та наративів.

Список використаних джерел

1. Nemtsova A. There is no Evidence the Ukrainian Army Crucified a Child in Slovyansk // Daily Beast. 2014. #7. 12-13 pp.
2. Patrikarakos D. War in 140 Characters. How Social Media is Reshaping Conflicts in the XXI Century. New York: Basic Books, 2019. P.13
3. Patrikarakos D. In Eastern Ukraine the Protestors Wait for Russia to Take Charge // New Statesman. 2014. #4. P.3
4. Patrikarakos D. Ukraine's Facebook Warriors // New York Times. 2014. #5. P.4

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА СУДУ В УМОВАХ ВІЙНИ

У сучасному розвиненому суспільстві людина та громадянин в цілому зустрічається із порушенням своїх прав. Серед них все частіше спостерігається порушення законодавства у сфері захисту персональних даних, що потребує відповідного реагування національних органів в тому числі судових та правоохоронних. Дані обставини вказують про необхідність у здійсненні заходів щодо захисту порушеного права та вчинення дій щодо їх відновлення.

Проблема захисту прав фізичних осіб завжди була та залишається об'єктом підвищеної уваги юристів. Сучасні дослідники приділяють значну увагу проблемним питанням захисту прав. Серед них варто відзначити: А. Баранов, С. Кириченко, М. Менджул. Також окремі аспекти способу позасудового захисту досліджували Н. Ільків та М. Долинська. Кожен із них зробив певний внесок у вивченні даного питання, але проблема захисту прав та даних про фізичну особу потребує подальшого опрацювання.

Наявність національного законодавства породжує правовий механізм захисту прав в тому числі персональних даних фізичної особи, що в сукупності складає систему взаємодіючих між собою елементів які в цілому спрямовані здійснити захист порушених прав. Реалізація права захисту можлива серед іншого за допомогою правоохоронних органів та через суд.

Варто зазначити, що Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» було введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб [3].

Згідно до листа Торгово – промислової палати України від 28.02.2022 року № 2024/02.0-7.1 – ТПП України на підставі ст. 14, 14-1 Закону України «Про торгово промислові палати в Україні» від 02.12.1997 № 671/97-ВР, Статуту ТПП України засвідчує форс – мажорні обставини (обставини непереборної сили): військову агресію Російської Федерації проти України, що стало підставою введення воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [4].

Таким чином з моменту видання Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [3] на території України почав діяти воєнний стан, який триває до теперішнього часу.

Введення воєнного стану на території України запроваджує посилення відповідальності за вчинення правопорушення або злочину. Зокрема згідно п. 11 ч. 1 ст. 67 Кримінального кодексу України зазначено, що вчинення злочину з використанням умов воєнного стану є обставиною, яка обтяжує покарання [1].

Варто зазначити, що кримінальним законом передбачена кримінальна відповідальність за незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконна зміна такої інформації.

Реалізація порушеного права через правоохоронні органи має свої особливості котрі зумовлені зверненням із відповідною заявою або повідомленням про вчинення злочину, що є підставою в подальшому для порушення кримінального провадження, проведення слідчих дій, збору інформації та доказів, формування обвинувачення.

Наявність кримінального провадження у сфері порушення персональних даних надасть можливість отримання статусу потерпілого на досудовому розслідуванні з правом відшкодування моральної та майнової шкоди завданім вчиненим злочином на стадії судового розгляду з пред'явленням цивільного позову в кримінальному провадженні чи вже в окремому

цивільному провадженні після отримання рішення суду про за-судження винної особи.

Відповідно до ч. 1 ст. 128 Кримінально процесуального кодексу України, особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової та/або моральної шкоди, має право під час кримінального про-вадження до початку судового розгляду пред'явити цивільний позов до підозрюваного, обвинуваченого або до фізичної чи юридичної особи, яка за законом несе цивільну відповідаль-ність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваче-ного або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне ді-яння [2].

Менджул М.В. зазначає, що право на судовий захист пе-редбачає, що кожному гарантується захист його прав, свобод та законних інтересів незалежним і безстороннім судом, утворе-ним відповідно до закону [5, с. 7].

Таким чином як висновок слід зазначити, що національ-ним законодавством встановлюється можливість способу захи-сту порушеного права у сфері персональних даних шляхом зве-рнення до правоохоронних органів із відповідними заявами та повідомленнями про вчинення кримінального правопорушення так і з можливістю відшкодування майнової і моральної шкоди, завданої такими правопорушеннями через органи судової влади в рамках кримінального провадження чи в окремому цивіль-ному провадженні.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 17.10.2022).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України. За-конодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звер-нення 17.10.2022).

3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. *Законодавство України* : веб-сайт. *Дата оновлення: 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>* (дата звернення: **17.10.2022**).

4. Лист Торгово – промислової палати України від 28.02.2022 року № 2024/02.0-7.1 URL:<https://ucco.org.ua/uploads/files/621c8a543cda9382669631.pdf> (дата звернення 17.10.2022).

5. Менджул М.В. Судовий захист прав та інтересів громадян. Ужгород : *Видавництво Олександри Гаркуші*. 2013. С. 212 с.

Іван Вагнер,

студент,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Ірина Бергеля

кандидатка юридичних наук,
викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ МЕДИЧ- НИХ ОБ'ЄКТІВ ТА МЕДИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна, що триває в Україні, відкриває все нові й нові звірства окупаційної армії Росії. Однією з найгостріших проблем є порушення норм захисту лікарень, пологових будинків, медичного транспорту (повітряних суден, плавзасобів, машин швидкої допомоги тощо), адже ведуться нещадні обстріли, внаслідок яких руйнуються будівлі, гине медичний персонал, отримують поранення цивільні особи та військовослужбовці, що знаходяться на лікуванні. Також непоодинокими є випадки, коли з лікарень виселяють тяжкохворих осіб аби розмістити поранених військових російської армії, що є грубим порушенням норм міжнародного гуманітарного права, перш за все, Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року [1].

Майже щоденно відбувається порушення статті 18 вищезазначеної Конвенції, яка регламентує, що цивільні лікарні, організовані для надання допомоги пораненим, хворим, інвалідам та породіллям, за жодних обставин не можуть бути об'єктом нападу, натомість вони завжди користуються повагою сторін

конфлікту й перебуватимуть під їхнім захистом. З огляду на небезпеки, яким лікарні можуть піддаватися через свою близькість до воєнних об'єктів, рекомендується розташовувати такі лікарні якнайдалі від таких об'єктів [1].

Варто лише згадати про пологовий будинок у місті Маріуполі, який обстрілювала російська армія на початку війни, про загиблих вагітних жінок, породіль із немовлятами. Світлина тих жахливих звірств облетіли увесь світ. Та, на жаль, все і досі продовжується, не дивлячись на заклики демократичних країн припинити ці тяжкі порушення.

Також під захистом міжнародних норм, відповідно до ст.21 Конвенції про захист цивільного населення під час війни, перебувають колони автомобілів або санітарні поїзди на суші чи на спеціально оснащених суднах на морі, які перевозять поранених і хворих цивільних осіб, інвалідів та породіль, користуються повагою та захищаються так само, як і лікарні, а згідно зі ст. 22 Конвенції, літальні апарати, призначені виключно для транспортування поранених і хворих цивільних осіб, інвалідів та породіль або для транспортування медичного персоналу й санітарного майна, не можуть бути атаковані, натомість користуються повагою, коли вони летять на висоті, в час та за маршрутами, які спеціально погоджені всіма заінтересованими сторонами конфлікту [1].

Варто зауважити, що і поранені військовослужбовці Збройних сил України потерпають від нападів країни-агресорки під час перебування на лікуванні.

Відповідно до ст. 19 Конвенції про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 року [2], на стаціонарні установи та пересувні медичні формування медичної служби за жодних обставин не може здійснюватися напад, натомість сторони конфлікту оберігають і захищають їх. Якщо вони потрапляють під владу супротивної сторони, їхній персонал може продовжувати виконувати свої обов'язки доти, доки держава, яка їх полонила, сама не забезпечить необхідний догляд за пораненими та хворими, виявленими в таких установах та формуваннях. Відповідальні органи влади, по можливості, забезпечують таке розміщення зазначених медичних

установ і формувань, при якому їхній безпеці не можуть загрозувати напади на військові об'єкти [2].

Насправді реальність інакша – поранені військовополонені, які повернулися додому по обміну стверджують, що лікування практично не відбувалося, окрім того, над ними жорстоко знущалися, не даючи їжі, води, піддаючи тортурам.

Згідно зі ст. 20 Конвенції, на плавучі госпіталі, які знаходяться під захистом, забезпечуваним Женевською конвенцією про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 року, не повинні здійснюватися напади із суходолу. А відповідно до ст. 35, транспорт із пораненими та хворими або медичним обладнанням оберігають і захищають так само, як і пересувні медичні формування. Якщо такий транспорт, або транспортні засоби, потрапляє під владу супротивної сторони, то він підпадає під дію законів війни за умови, що сторона конфлікту, яка полонила такий транспорт, забезпечує в усіх випадках догляд за пораненими та хворими, що знаходяться в ньому. Цивільний персонал і всі реквізовані транспортні засоби підпадають під загальні норми міжнародного права [2].

Отже, робимо висновок, що існує велика кількість міжнародних норм, що здійснюють міжнародно-правовий захист медичних об'єктів та медичного транспорту, однак, країна, що розпочала повномасштабну агресивну війну, на жаль, порушує міжнародне законодавство, тому має понести справедливе покарання.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
2. Конвенції про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text

кандидатка юридичних наук,
викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЯК ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Сучасному світові знову прийшлося усвідомити, що геноцид вільних народів триває, долаючи усі демократичні цінності та межі людяності. Наразі – у контексті повномасштабного вторгнення Росії на територію незалежної України й тих безчинств, насилля, руйнацій та вбивств, що вчинила і продовжує вчиняти російська армія. Власне, сьогодні російське політичне керівництво й «засоби масової інформації та пропаганди» визнають це публічно, зокрема, коментуючи знищення критичної інфраструктури України, щоби «заморозити», зморити спрагою та голодом українців.

1 липня 2022 року Україна подала Меморандум до Міжнародного Суду ООН у справі проти Російської Федерації щодо порушення Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 1948 року [1]. Це є важливою подією у процесі протидії агресії Російській Федерації та притягненні її до міжнародної відповідальності. Наслідком розгляду даної справи може бути: понесення Росією відповідальності за порушення Конвенції, встановлення факту, що РФ діяла як держава-агресорка, факту неправомірного застосування сили відносно України та зобов'язання виплати Україні відшкодування за такі протиправні дії (репарації) [2].

Варто зауважити, що Росія, як і в інших випадках порушення норм міжнародного гуманітарного права, у Міжнародному Суді ООН не визнала звинувачень щодо геноциду українців.

Слід також зазначити, що за свою історію на розгляді Міжнародного Суду ООН перебували дві міждержавні справи щодо порушення положень Конвенції про запобігання геноциду та покарання за нього: Хорватія проти Сербії (1999-2015 рр.), Боснія і Герцоговина проти Сербії та Чорногорії (1993-2007 рр.). Станом на сьогодні на розгляді Суду окрім справи Україна проти Росії щодо порушення Конвенції про запобігання геноциду, розглядається також справа Гамбія проти М'янми (2019 р.) щодо геноциду мусульман рохінджа [2].

Аналізуючи вищенаведене, розуміємо, що справ щодо геноциду за цей часовий проміжок було небагато, але справа України має стати показово-попереджувальною для авторитарно-тоталітарних країн щодо вчинення подібних злочинів, адже геноцид українців у 2022 році, який продовжується, став найжахливішим і наймасовішим та вимагає суворого покарання.

Відповідно до ст. 2 Конвенції про запобігання геноциду та покарання за нього [1], геноцид визначається, як будь-які з наступних дій, здійснюваних з наміром повністю або частково знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку: вбивство членів цієї групи; нанесення тяжких тілесних або психічних ушкоджень членам такої групи; навмисне створення членам групи життєвих умов, які розраховані на повне або часткове знищення групи; дії, розраховані на унеможливлення народження дітей в середовищі групи; насильницька передача дітей цієї групи іншій групі [1].

З великим сумом можна стверджувати, що вказані протиправні дії уже були вчинені на території України – в Бучі, Ірпені, Ізюмі, Маріуполі та інших ще і досі окупованих та вже деокупованих містах, відкрито тисячі різних кримінальних проваджень.

Згідно зі ст. 3 Конвенції про запобігання геноциду та покарання за нього [1], визначається перелік кримінальних правопорушень, за які передбачене покарання – це геноцид; змова з метою здійснення геноциду; пряме і публічне підбурювання до здійснення геноциду; замах на здійснення геноциду; співучасть у геноциді [1].

Отож покараним має бути не лише очільник держави-агресорки, а й військовослужбовці, що виконували злочинні накази, лідери «пропагандистської машини» та політики, як закликали винищити українців, як націю, незалежний народ.

Варто зупинитися детальніше на такому виді діянь (формі геноциду), як насильна передача дітей з однієї людської групи до іншої.

Перші спроби вивезення українських дітей на територію Росії мали місце ще у 2014 році і нині набули великих масштабів. Внаслідок злочинних дій російської окупаційної адміністрації на тимчасово загарбаних українських територіях до країни-агресорки насильно депортовано понад 1,5 млн українських громадян, з яких близько 200 тис. дітей. Значну частину дітей-сиріт і дітей, розлучених із своїми сім'ями, передано на виховання у російські сім'ї. Насильна передача українських дітей до російських сімей порушує не лише Конвенцію ООН 1948 року, а й положення інших важливих міжнародно-правових актів, зокрема таких, як IV Женевська Конвенція від 12 серпня 1949 року «Про захист цивільного населення під час війни» та Конвенція ООН від 20 листопада 1989 року «Про права дитини» [3].

Підсумовуючи вищезазначене, акцентуємо увагу на тому, що відбулися кричущі порушення норм національного та міжнародного законодавства під час російсько-української війни, Росія застосувала усі форми геноциду у «серці Європи» щодо вільних українців, тому відповідне покарання мають понести усі організатори та виконавці цього тяжкого злочину.

Список використаних джерел:

1. Інститут дослідження голодомору. Конвенція ООН про запобігання злочину геноциду і покарання за нього від 1948 р. URL: <https://holodomorinstitute.org.ua/documents/konvencziya-oon-pro-zapobigannya-zlochynu-genoczydu-i-pokarannya-za-nogo/>
2. Українська Гельсінська спілка з прав людини. Справа «Україна проти Росії» щодо порушення конвенції про запобігання геноциду: що далі відбуватиметься у Міжнародному Суді ООН? URL: <https://helsinki.org.ua/articles/sprava-ukraina->

proty-rosii-shchodo-porushennia-konventsii-pro-zapobihannia-henotsydu-shcho-dali-vidbuvatymetsia-u-mizhnarodnomu-sudi-oon/

3. УКРІНФОРМ. Викрадення українських дітей – свідчення геноциду української нації. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricato/3567159-vikradenna-ukrainskih-ditej-rosie-u-svidcenna-genocidu-ukrainskoi-nacii.html>

студент,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Ірина Бергеля

кандидатка юридичних наук,
викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Щодня в Україні відкриваються все нові й нові факти кримінальних правопорушень проти власності, що вчиняються російськими військовими на фоні невинного вторгнення до нашої країни. Ними розграбовуються об'єкти торгівлі, речі вбитих чи поранених військовослужбовців Збройних сил України, домівки мирного населення та навіть великі промислові підприємства (зерно, сталь, устаткування) з метою наживи та задоволення власних потреб. Ганьбою та приводом для глузувань є викрадення пральних машин, обладнання для туалетних і ванних кімнат, килимів, шкарпеток тощо.

Варто зауважити, що такі дії караються як законодавством України, так і нормами міжнародного права. Зокрема, іноземні громадяни несуть кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення вчинені на території України.

Відповідно до ст. 432 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) [2], мародерство – це викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених (мародерство), карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Окрім мародерства, досить часто порушуються такі норми Кримінального кодексу України, як 185 Крадіжка, 186

Грабіж, 187 Розбій, а також ч. 1 ст. 433 ККУ Насильство над населенням у районі воєнних дій, а саме, насильство, протизаконне знищення майна, а також протизаконне відібрання майна під приводом воєнної необхідності, вчинювані щодо населення в районі воєнних дій, - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років. Відповідно до ч.2 ст. 443 ККУ, розбій, вчинюваний щодо населення в районі воєнних дій, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років [2].

Окрім чинного національного законодавства діє й міжнародне, зокрема, ст. 47 IV Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї від 18.10.1907 р. [4] регламентує, що мародерство офіційно забороняється.

Надзвичайною є ст. 56 вищевказаної Конвенції, з огляду на те, що наразі в Україні розкрадається не лише майно мирного населення і підприємств, але й релігійні, освітні заклади, музеї.

Отже, відповідно до ст. 56 Конвенції, власність муніципалітетів, релігійних, благодійних, освітніх, мистецьких і наукових установ, навіть якщо вона належить державі, визнається як приватна власність. Будь-яке захоплення, знищення чи навмисне пошкодження установ такого типу, історичних пам'яток, творів мистецтва та науки забороняється та повинно підлягати судовому переслідуванню [4].

Ще до початку Першої світової війни незалежні держави визнали, що певні порушення законів війни, багато з яких були кодифіковані в Гаазькому положенні про закони й звичаї сухопутної війни 1899 та 1907 років, є злочинами. У 1945 році Статут Нюрнберзького трибуналу визначив воєнні злочини як «порушення законів і звичаїв війни», назвавши серед них розграбування суспільної чи приватної власності [5].

Стаття 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду визначає, що до воєнних злочинів під час міжнародних збройних конфліктів належать не тільки серйозні порушення Женевських конвенцій, але і 26 інших серйозних порушень законів і звичаїв війни, більшість з яких держави розглядають як злочини ще з часів Другої світової війни. Відповідно до пп.хiii п.а ч.2 ст. 8 Статуту, – це знищення або захоплення майна ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагаються воєнною необхідністю; а також

п.хві п.а ч.2 ст. 8 Статуту – розграбування міста або населеного пункту, навіть якщо його захоплено штурмом [3].

Відповідно до ст. 54 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року заборонено вдаватися до голоду серед цивільного населення як методу ведення війни. Шляхом розкрадання продуктів харчування, зерна, російська армія доводить населення України до голоду, порушуючи міжнародне законодавство [1].

Варто акцентувати увагу й на тому, що непоодинокими є випадки вчинення кримінальних правопорушень проти власності цивільними особами, але наразі є чітке розуміння – хто б не вчиняв злочини під час воєнного стану – нестиме за це відповідальність відповідно до національних чи міжнародних норм права!

Список використаних джерел:

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
2. Кримінальний Кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду від 17.07.1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
4. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18.10. 1907 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text
5. ZMINA. Що таке воєнні злочини: визначення, історія виникнення, закони та юрисдикція. URL: <https://zmina.info/instructions/shho-take-voyenni-zlochyny-vyznachennya-istoriya-vynyknennya-zakony-ta-yurysdykciya/>

Михайло Мушій

аспірант,
Державний податковий університет, Ірпінь
Олексій Дяковський

студент,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
«Національного університету біоресурсів
і природокористування України»

Микола Андрейцев

аспірант,
Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова,
Черкаси

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У сучасному суспільстві все частіше постає питання щодо реалізації права на отримання інформації в різних її формах. Кожна демократична та правова держава надає відповідний доступ до публічної інформації з можливістю її отримання вразі необхідності як людиною так і громадянином, доступ до інформації є конституційним правом громадян. Варто зазначити, що останнім часом спостерігається тенденція до збільшення інтересу населення до отримання інформації, що вказує про актуальність даного питання.

Отримання інформації завжди було та залишається об'єктом підвищеної уваги юристів. Сучасні дослідники приділяють значну увагу проблемним питанням договірних відносин у сфері публічної інформації. Серед них варто відзначити наступних: Н. Каменська, О. Нестеренко, Є. Тептюк. Кожен із них зробив значний внесок у вивчення питання, але проблема доступу до публічної інформації потребує подальшого опрацювання.

Варто зазначити, що порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників

публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес врегульовує Закон України «Про доступ до публічної інформації» [3].

Публічна інформація - це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом [3].

Станом на сьогоднішній день можна спостерігати, що громадяни здійснюють реалізацію права на отримання інформації в тому числі публічної, проте трапляються випадки відмови у наданні даної інформації, що утворює відповідні судові спори.

Відповідно до ст. 32 Конституції України зазначено, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [1].

Згідно до ст. 5 Закону України «Про інформацію» кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів [2].

Слід погодитися із думкою, Є. П. Тептюк, що право на інформацію є одним з основних першочергових громадянських прав людини (громадянина), яке закріплене основоположними документами з прав людини та Конституцією України. Похідним правом від основного права людини (громадянина) на інформацію є конституційне право на доступ до публічної інформації [4, с. 87].

Наявність національного законодавства породжує правовий механізм здійснення інформаційних прав фізичної особи, що в сукупності складає систему взаємодіючих між собою елементів які в цілому спрямовані здійснити можливість отримання інформації, що є публічною на вимогу заявника.

При реалізації права на отримання інформації необхідно враховувати, що інформація може мати конфіденційний характер або бути з обмеженим доступом, а також мати державну таємницю, тому при отриманні такої інформації можуть бути обмеження.

В свою чергу реалізація способу вибору отримання публічної інформації залежить від фізичної особи, тому ризик реалізації прав покладається безпосередньо на особу котра їх реалізує.

Таким чином як висновок слід зазначити, що національним законодавством встановлюється можливість отримання публічної інформації, проте існують відповідні обмеження залежно від виду запитуваної інформації, що не завжди може мати характер публічної. Відповідний ризик не отримання інформації, що є публічною покладається на заявника котрий має сформулювати критерії отримуваної інформації з дотримання вимог чинного законодавства України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992, № 48, ст.650.

3. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011, № 32, ст. 314.

4.Тептюк Є. П. Конституційно-правове визначення поняття права на доступ до публічної інформації / Є. П. Тептюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія “Юриспруденція”. – 2014. – № 7. – С. 85–87

Олександра Супрун

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Ірина Бергеля

кандидатка юридичних наук,
викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІД ВИКОРИ- СТАННЯ ЗАБОРОНЕНОЇ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОФЛІКТІВ

Наразі найважливішим для нашої держави та демократичних, цивілізованих країн, став захист цивільних осіб під час війни, зокрема, окупації. Та, на жаль, і цивільне населення, і військовослужбовці Збройних сил України, потерпають від порушення норм міжнародного гуманітарного права. Одним із таких тяжких порушень є використання загарбниками забороне-ної зброї та боєприпасів.

Відповідно до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію [1], сторони виходять із принципу, що заборонає застосування у збройних конфліктах зброї, снарядів і речовин та методів ведення війни, які можуть завдати надмірних ушкоджень або призвести до зайвих страждань [1].

Однак, в Україні вже відслідковується порушення норм міжнародного законодавства, зокрема, це – застосування касетних снарядів, які несуть небезпеку далеко за межами призем-

лення основного боєприпасу, протипіхотних мін, на яких підривається мирне населення, мін-пелюсток, які піднімають діти та дорослі, фосфорних боєприпасів, які випалюють все живе і неживе в зоні ураження тощо.

Згідно зі ст. 1 Конвенції про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення [2], яка ратифікована Україною 24 лютого 1999 року, кожна держава-учасниця зобов'язується ніколи і ні за яких обставин не застосовувати протипіхотні міни; не розробляти, не виробляти, не набувати іншим чином, не накопичувати, не зберігати і нікому не передавати, прямо чи опосередковано, протипіхотні міни; не допомагати, не заохочувати і не спонукати будь-яким чином будь-кого до проведення діяльності, забороненої для держави-учасниці згідно з Конвенцією. Кожна держава-учасниця зобов'язується знищити всі протипіхотні міни або забезпечити їхнє знищення відповідно до положень Конвенції [2].

Надважливою є ст. 3 Протоколу про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року [4], відповідно до якої забороняється за будь-яких обставин застосовувати будь-яку міну, міну-пастку чи інший пристрій, призначений для того, щоб наносити або здатний завдавати надмірних ушкоджень чи невинуватих страждань. Забороняється застосовувати міни, міни-пастки чи інші пристрої, спеціально спроектовані таким чином, щоб боєприпас вибухав від присутності загальнодоступних міношукачів в результаті їхнього магнітного чи іншого неконтактного впливу при нормальному використанні в ході операцій по виявленню. Водночас, стаття 7 Протоколу регламентує, що без завдання шкоди нормам міжнародного права, що застосовуються у збройних конфліктах і стосуються віроломства та підступності, забороняється за будь-яких обставин використовувати міни-пастки та інші пристрої, які будь-яким чином поєднані або асоціюються з: міжнародно визнаними захисними емблемами, знаками чи сигналами; хворими, пораненими чи мертвими; місцями захоронення чи кремації або могилами; медичними об'єктами, медичним устаткуванням, медичним

майном чи санітарним транспортом; дитячими іграшками чи іншими переносними предметами або продуктами, спеціально призначеними для годування, забезпечення здоров'я, гігієни або предметами одягу чи навчання дітей; продуктами харчування чи напоями; кухонним посудом чи приладдям, за винятком того, що знаходиться у військових установах, місцях військових дислокацій або на військових складах; предметами релігійного характеру; історичними пам'ятками, творами мистецтва чи місцями відправлення культу, що становлять культурну і духовну спадщину народів; або тваринами чи їхніми трупами [4].

Аналізуючи вищенаведене, зауважимо, що в деокупованих населених пунктах відслідковувалося багато випадків залишення та маскування вибухових боєприпасів у дитячих іграшках, телефонах, музичних інструментах, трупах цивільних і військових осіб, склянках та іншому посуді цивільних будівель. Отже, вимоги Конвенції було суворо порушено.

Варто також звернути увагу на питання використання хімічної, біологічної, ядерної зброї, адже Російська федерація постійно погрожує її застосувати або ж звинувачує Україну в намірі застосування такої, що не знаходить підтвердження міжнародними установами, адже Україна суворо дотримується норм міжнародного гуманітарного права.

Відповідно до ст. 1 Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 року [3], кожна держава-учасниця цієї Конвенції зобов'язується ніколи, ні за яких умов: не розробляти, не виробляти, не придбавати іншим чином, не накопичувати або не зберігати хімічну зброю або не передавати прямо чи непрямо хімічну зброю будь-кому; не застосовувати хімічну зброю; не проводити будь-яких військових підготувань до застосування хімічної зброї; не допомагати, не заохочувати або не спонукати будь-яким чином будь-кого до будь-якої діяльності, яка забороняється державі-учасниці цією Конвенцією. Кожна держава-учасниця обов'язується знищити хімічну зброю, яка знаходиться у її власності або володінні, знищити всю хімічну зброю, яка залишена нею на території іншої дер-

жави-учасниці, знищити будь-які об'єкти з виробництва хімічної зброї, які знаходяться у її власності чи володінні, або ті, які розташовані у будь-якому місці під її юрисдикцією чи контролем, а також зобов'язується не використовувати хімічні засоби боротьби з заворушеннями як засоби ведення війни.

Застосування ядерної та біологічної зброї – є засобами масового ураження, тому її використання також заборонено.

Отже, варто зауважити, що кожна країна має дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права. Від заборонених боєприпасів та зброї не повинні страждати цивільні особи, а країна (її політичне керівництво), що застосовує такі брудні методи ведення війни, має бути відповідно покарана.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невивіркову дію URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266#Text
2. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_379#Text
3. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text
4. Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року (Протокол II з поправками, внесеними 3 травня 1996 року), що додається до Конвенції про заборону або обмеження URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_310#Text

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЗА УЧАСТЮ МЕДІАЦІЇ В ПОЗАСУДО- ВОМУ ПОРЯДКУ

Кожна демократична та правова держава надає відповідні можливості врегулювання розбіжностей, суперечок та спорів як в позасудовому порядку так і в судовому. Варто зазначити, що останнім часом спостерігається тенденція до збільшення інтересу суспільства до вирішення спорів шляхом застосування медіації, що вказує про актуальність даного питання.

Врегулювання спорів завжди було та залишається об'єктом підвищеної уваги юристів. Сучасні дослідники приділяють значну увагу проблемним питанням договірних відносин у сфері позасудового врегулювання. Серед них варто відзначити наступних: Бондаренко-Зелінська Н.Л., Ілків В.Н., Долинська М.С. Кожен із них зробив значний внесок у вивчення питання, але проблема вирішення спорів за допомогою медіації потребує подальшого опрацювання.

Варто зазначити, що правові засади та порядок проведення медіації як позасудової процедури врегулювання конфлікту (спору), принципи медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою врегулює Закон України «Про медіацію» [2].

Медіація це - позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [2].

Станом на сьогоднішній день можна спостерігати, що громадяни здійснюють реалізацію права на врегулювання спорів в позасудовому порядку шляхом переговорів, проте трапляються випадки відсутності можливостей вирішення правової проблеми, що утворює відповідні судові спори.

Відповідно до ч. 1 ст. Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1].

Як зазначають Н. В. Ільків та М. С. Долинська, можливість використання суб'єктами правовідносин досудового врегулювання спорів може бути додатковим засобом правового захисту, який держава надає учасникам певних правовідносин, що не суперечить принципу здійснення правосуддя виключно судом [4, с. 56].

У зв'язку із збільшенням інтересу до вирішення спорів в позасудовому порядку в цивільне процесуальне законодавство було внесено зміни, що мало наслідком утворення відповідних особливостей, а саме:

- Збільшення процесуальних прав в частині вирішення спору за допомогою медіації шляхом примирення на будь – якій стадії процесу;

- можливістю застосування врегулювання спору за участю судді лише за згодою учасників процесу як позивача та відповідача, згоди лише одного учасника не достатньо;

- застосування медіації за згодою сторін є наслідком зупинення провадження судової справи;

- після застосування врегулювання в судовому процесі вразі відсутності врегулювання спору склад суду підлягає відводу та справа має бути перерозподілена у встановленому законом порядку.

Варто погодитися з позицією Н.Л. Бондаренко-Зелінської, що «досудове врегулювання спорів за участю судді підпорядковане вимогам процесуальної форми та проводиться кваліфікованим юристом – суддею. Причому, якщо посередник-медіатор лише сприяє комунікації сторін і останні самостійно мають визначити найбільш оптимальне для них рішення, посередник-суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору» [3, с. 65]

Таким чином як висновок слід зазначити, що національним законодавством встановлюється можливість врегулювання

спорів за допомогою медіації та в судовому порядку за допомогою врегулювання за участю судді, що збільшує можливості вирішення проблемних ситуацій, досягнення компромісів та укладення мирових угод між сторонами. Врегулювання за участю судді має свої процесуальні особливості котрі мають здійснити сторони з метою запровадження даного права в судовому процесі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про Медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення 17.10.2022).

3. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Врегулювання спору за участю судді: проблеми та перспективи застосування. Університетські наукові записки. 2018. № 67-68. С. 62–70.

4. Ілків В.Н., Долинська М.С. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання: монографія; за заг. ред. М.С. Долинської. Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. 174 с.

РОЛЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В РЕГУЛЮВАННІ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні економічні відносини неможливо уявити без банківської системи котра здійснює обіг грошових коштів як фізичних та і юридичних осіб. Кожна демократична та правова держава здійснює регулювання банківської діяльності за допомогою нормативно – правових актів. Варто зазначити, що останнім часом спостерігається тенденція до збільшення інтересу суспільства до банківських послуг, що вказує про актуальність даного питання.

Сучасні дослідники приділяють значну увагу проблемним питанням відносин у сфері банківської діяльності. Серед них варто відзначити наступних: О.Д. Вовчак, В.В. Вітлінського, О.В. Дзюблюка. Кожен із них зробив значний внесок у вивчення питання, але проблема функціонування банківської системи потребує подальшого опрацювання.

Слід зазначити, що структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків регулює Закон України «Про банки та банківську діяльність» [1].

Банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України [1].

Функціонування банківської системи залежить від багатьох чинників. До вказаних чинників слід віднести:

- Запровадження карантинних обмежень та подолання наслідків пандемій.

- Наявність економічних криз в державі та світовій економіці в цілому.

- Настанням форс – мажорних обставин в тому числі війн та бойових дій.

- Запровадження воєнного стану на території нашої держави.

Варто зазначити, що Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» було введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб [2].

Згідно до листа Торгово – промислової палати України від 28.02.2022 року № 2024/02.0-7.1 – ТПП України на підставі ст. 14, 14-1 Закону України «Про торгово промислові палати в Україні» від 02.12.1997 № 671/97-ВР, Статуту ТПП України засвідчує форс – мажорні обставини (обставини непереборної сили): військову агресію Російської Федерації проти України, що стало підставою введення воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [3].

Таким чином з моменту видання Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [2] на території України почав діяти воєнний стан, який триває до теперішнього часу.

Станом на сьогоднішній день можна спостерігати, що суб'єкти господарювання з метою підтримки чи розширення бізнесу залучають кредитні кошти, проте отримання кредиту в умовах воєнного стану стає, ще більш проблемним, оскільки банк як фінансова установа повинна мати гарантії повернення кредиту шляхом передання майна в заставу чи іпотеку, як засіб забезпечення грошового зобов'язання в умовах існування форс мажорних обставин.

Таким чином як висновок слід зазначити, що національним законодавством встановлюється можливість врегулювання банківської системи за допомогою нормативно – правових актів та за участі регулятора Національного Банку України.

Можна зазначити, що банківська система, це сукупність елементів, що взаємопов'язані між собою та складають єдине ціле за допомогою якої здійснюється функціонування банківської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № № 2121-III. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 17.10.2022).

2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. Законодавство України : веб-сайт. Дата оновлення: 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 17.10.2022).

3. Лист Торгово – промислової палати України від 28.02.2022 року № 2024/02.0-7.1 URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/621cba543cda9382669631.pdf> (дата звернення 17.10.2022).

Ангеліна Міколенко

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів
і природокористування України»

Олена Куракіна

викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ВОЛОНТЕРСТВО ПІД ЧАС ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ

Після початку повномасштабної війни в Україні стрімко набула популярності культура благодійності. Одразу були створені штаби допомоги, фонди та платформи, які займаються збором коштів на допомогу нашій армії та всім, хто постраждав від війни.

Звісно, за народною підтримкою стоїть велика робота окремих організацій, які вигадують нові способи залучити українців до волонтерства, координують кошти, які надійшли, та скеровують їх на потреби армії. Волонтери, які раніше допомагали дитячим будинкам, літнім людям, тваринам розширюють або змінюють свою діяльність. Розпочинають допомагати військовим, переселенцям з окупованих територій та ін. В аеропорту «Бориспіль» працює Фонд допомоги учасникам АТО, який підтримує активний зв'язок з учасниками АТО та їх рідними. [1]

Саме з військових дій на Донбасі, анексії АР Крим люди розпочали волонтерство в сфері допомоги переселенцям та допомоги захисникам нашої землі. Пам'ятаю, як з початкової школи завжди на свята: Великдень, 8 березня, Новий рік ми єднались, збирали речі, продукти харчування, ліки та інші потреби для АТО. Певно раніше, ви помічали у великих супермаркетах візки для

збору продуктів у зону АТО або як при вході у невеликі крамниці стоять автівки із плакатами на військову тематику, а поруч волонтери роздають листівки з проханням додати до своїх покупок пачку «Мівіні» чи консерви для бійців. Невдовзі поруч із ними з'являються контейнери для збору пластикових кришок від благодійного фонду «ОВЕС». Саме ось так все розпочалося в відносно далекому 2014 році. [2]

Багато людей займаються волонтерською діяльністю, але таких, хто протягом 8 років не перестав допомагати військовим, набагато менше. Та є приклади людей, що не зламались. Бася Володарська – військовий капелан ДУК УЕЦ, Жінка Року – 2021, Жінка Волонтер Року – 2021, Вісімдесята жінка ООН – має орден «Жінка. Мир. Безпека», має багато інших нагород. Пройшла Майдан, як волонтер. З 2016 року потрапила на фронт, почала займатись діяльністю у якості військового капелана, як волонтер. Несла душепасторську опіку, психологічну та гуманітарну допомогу, привозила концерти для бадьорості духу наших хлопців та дівчат, котрі воюють на війні. Зі слів Басі: - дякую людям та організаціям, які мені допомагали: лідерка руху в ГО Всеукраїнський жіночий рух «За вільну Україну» - Шматко Раїса; голові ГО Федерація жінок «Мир у сьому світі» Куцебі Тетяні Юрьівні; координатору проєктів Льїної Натальї; Директору Київської школи №232 Рижовій Вікторії Олексійовні; голові ГО «Материнське серце» Івченко Вірі Іванівні . Церков ПБ; та багато інших. З 04.03.2022 попала в Польщу. Приїхала на вокзал, де зустріла чудове подружжя - Сандру та Гері. Які прибули до Польщі з Лондону, щоб допомагати українським біженцям, які спасаються від війни. В чому ж заключалася їх допомога? Вони винайняли для біженців три хостоли та один готель для проживання. Також забезпечували усім необхідним для домогосподарства. Для доставки продуктів, Герри та Сандра, винайняли авто з водієм, щоб розвозити харчі по хостелам. Через них влаштувалося дуже багато сімей(мами та діти). Велика шана та повага до них від усіх українських жінок та дітей, які перебувають у Польщі. Представниця та координатор ГО Федерації жінок «Мир у всьому світі» Регіна Гаріфулліна, спеціально прибула до столиці Польщі, щоб також допомогти нашим українкам. Очолює федерацію жінок Куцеба Тетяна

Юрєвна. Велике спасибі за таких чуйних, світлих та добрих людей. З ними наші жінки та діти будуть повністю забезпечені всім необхідним. Ірпінський фаховий коледж з року в рік співпрацював з капеланом Басею. Студенти збирали продукти, речі, миючі засоби, ліки та відправляли на АТО, а надалі в зону ООС. У 2021 році три бджілочки: Бася Володарська, Світлана Кривульська та Ангеліна Міколенко у кафе напекли цілих 800 пасочок для наших захисників до свята Великодня. Пекли однією духовкою, вдень та вночі... А найбільш приємно, що через рік пасочки пекли вже гуртом, на увесь район. Це люди, які справді не забували про війну увесь час.[4]

Дуже багато людей з 24 лютого змінили свою діяльність, хтось працював кухарем у ресторані, хтось мав своє підприємство. Та прийшов час коли потрібно об'єднати зусилля та допомогти своїй країні. Кожен допомагає по різному. Адже потрібно не забувати про дітей, старців, біженців, а також тварин. Олексій Суровцев – волонтер, зоозахисник, актор та хореограф. Щоденні зйомки, репетиції, концерти, участь у шоу – таким було життя Олексія Суровцева до 24 лютого. З початком повномасштабного вторгнення Олексій відкрив у собі нове покликання – рятувати із зачинених квартир і будинків домашніх тварин, господарі яких поїхали від війни. Завдяки «Бородатій котомамусі», як сам себе називає актор, сотні котів і собак з Ірпеня, Бучі та Гостомеля отримали другий день народження. Олексій закликав у будь-якій, навіть найскладнішій, ситуації завжди думати про своїх тварин. [5]

Історії волонтерів, які ще вчора не думали, що зможуть дістати «зірку з неба» для земляків, витримка, сердечність і вміння єднатися, навіть якщо до того мали різні погляди чи спосіб життя, змушують ще більше пишатися українською нацією. Ми заново налагодимо життя, розберемося з наслідками та відбудуємо країну, але спочатку – перемога!

Список використаних джерел:

1. Російсько-українська війна [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE>-

%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_(%D0%B7_2014).

2 Лучани мають можливість допомогти військовим на Сході [Електронний ресурс] // ВолиньPost. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: . <https://www.volynpost.com/news/36807-luchany-mayut-mozhlyvist-dopomogty-vijskovym-na-shodi>.

3 «Люди допомагають людям» [Електронний ресурс] // «Люди допомагають людям». – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://lpl.com.ua/ua/home/aboutus>.

4. Військовий капелан [Електронний ресурс] // facebook. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/basua.volodarskaya>.

5. Бородата котоматуса. Історія актора Олексія Суровцева, який вивіз з розбомбленого Ірпеня понад 200 тварин [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: . <https://life.pravda.com.ua/society/2022/04/26/248407/>.

Кристина Булуй

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Таїра Верстак

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Олена Куракіна

викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ВОЛОНТЕРСЬКИ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Волонтерська діяльність – основа будівництва ефективності розвитку громадянського суспільства. Вона проявляє у собі найблагородніші прагнення людства - до миру, свободи, безпеки і справедливості для всіх. Тому держава разом із недержавною організацією повинні підтримувати всебічний розвиток волонтерського руху.

Дослідники волонтерського руху з України (О. Безпалько, І. Зверева, Н. Заверико, Г. Лактіонова, Л. Міщик, І. Мигович, С. Пальчевський, В. Петрович, Ю. Поліщук, А. Рижанова, М. Тищенко) та зарубіжні (Р. Лінч, С. Маккарлі (США), Л. Пятка, Є. Матерна (Польща)) визначили ознаки, характеристики, сутність, спрямованість і принципи волонтерської роботи.[5]

Ще з 2014 року в Україні активно почали розвиватись волонтерські рухи. А починаючи з 24 лютого 2022 року волонтерська діяльність ще більш активізувалась в країні, як серед

молоді так й серед старшого покоління. Волонтерські рухи поділяються на два види: офіційні та неофіційні.[8]

Неофіційні, або самоорганізовані, волонтерські організації зазвичай формуються у разі потреби та за особистою ініціативою. Вони перебувають поза правовим статусом, не мають офіційних звітів про витрачені кошти, не можуть приймати фінансування від юридичних осіб тощо. Найчастіше покривають невеликий спектр потреб, закриваючи запити конкретного населеного пункту.[8]

Офіційні волонтерські організації обов'язково мають пакет документів, що засвідчують їх правовий статус та дозволяють працювати з міжнародними організаціями, юридичними особами, а також залучати інвестиції та отримувати гранти від уряду. Представники цих організацій також мають документ – паспорт волонтера, який засвідчує належність людини до конкретної організації чи проєкту.[8]

З 2014 р. допомогою військовим та людям займаються багато організацій, основними можна вважати «Крила Фенікса», лідером якої є Юрій Бірюков. Головне завдання фонду – забезпечити українських військових всім потрібним їм оснащенням, технікою, закупівля аптечок для ЗСУ та лікування поранених.[1]

«Народний Проєкт», заснований Давидом Арахамією навесні 2014р., спочатку надавав допомогу військовим в зоні АТО, а наразі й по всій Україні. Організація намагається виконувати ту роботу, якою не займається Міноборона. Також закуповують техніку, медикаменти та побутові речі.[1]

Гуманітарний штаб «Допоможемо», створений на базі Фонду Р. Ахметова «Український розвиток» у співпраці з міжнародними організаціями, облдержадміністраціями, волонтерами та громадськими організаціями, є для жителів Донецька та Луганська найбільшим приватним агрегатором благодійних допомог у районах, спустошених військовими діями.[9]

Ще одна волонтерська організація, заснована в 2014 році - «Армія SOS». Вона допомагає воєнним з різними питаннями: виготовлення та передача військовим БПЛА, власна розвідка, постачання автотранспорту, закупівля технічним обладнанням та ін.[1]

Понад 12 тисяч учасників не тільки з України, а й з інших країн об'єднала організація «Підтримай армію України», з головою Анною Сандаловою. В першу чергу вони займаються збором коштів на матеріально-технічне забезпечення військовим.[1]

ФОНД Діани Макарової займається підтримкою поранених, біженців, сімей військовослужбовців паралельно з допомогою ЗСУ та Національної гвардії України.[1]

З початку повномасштабного вторгнення більше 400 тис. українців, 500 організацій об'єднала в собі Волонтерська Платформа. Починаючи з березня 2022р. платформа стала допомагати волонтерам швидко реагувати на запити, тих кому потрібна допомога. Важливу роль в мобілізації волонтерів від самого початку військових дій відіграла Волонтерська Платформа - кількість її користувачів зростає втричі за перші місяці війни. В перші дні війни, команда Української Волонтерської Служби вдосконалили та оновили Платформу для більш зручного користування. [3]

Волонтери змогли обирати ті сфери допомоги, які в першу чергу потрібні. Основними, більш популярними категоріями були: допомога переселенцям, пошук продуктів та ліків, допомога в кіберпросторі та автоволонтерство.[3]

Один з найвідоміших волонтерів, який почав свою діяльність ще з 2014р. і з 24 лютого 2022р. переключив всі свої сили в цю сферу – Сергій Притула. Раніше він був телеведучим, політиком та громадським діячем. Наразі все його життя - це волонтерство. Його фонд збирає найбільшу кількість коштів на підтримку армії.[6] Наприклад всього за 7 годин на українські дрони-камікадзе RAM II UAV вдалося зібрати понад 206 мільйонів гривень.[7]

Міжнародний Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця виник ще у 1863 р. На території України почав свою діяльність в 1867р. З 24 лютого 2022 року, коли відбулося загострення збройного конфлікту в Україні, Товариство Червоного Хреста України оперативно мобілізувало всі сили та ресурси й розпочало надавати допомогу постраждалому насе-

ленню. З 24 лютого 2022 року волонтери і співробітники Товариства Червоного Хреста України майже цілодобово працюють в різних куточках України.[2]

Український волонтерський рух став яскравим прикладом високої громадянської свідомості та здатності українців до ефективної самоорганізації. Волонтери – це звичайні люди, які присвячують свій час, таланти чи ресурси реалізації проектів, які приносять користь суспільству. Робити добрі справи можуть усі: дорослі, діти, компанії, установи, навіть цілі нації. Кількість охочих займатися волонтерством в Україні буде тільки збільшуватися.

Список використаних джерел:

1. Волонтерські організації України: перелік та контакти. URL: <https://tsn.ua/ato/volonterski-organizaciyi-ukrayini-perelik-ta-kontakti-2004886.html>
2. Офіційний сайт Товариство Червоного Хреста України. URL: Реагування на війну в Україні – Товариство Червоного Хреста України (redcross.org.ua)
3. Офіційний сайт ЮНІСЕФ. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/volunteer-hub-helps-400000-ukrainians-make-difference>
- Офіційний сайт Одеської національної наукової бібліотеки. URL: https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=3683
4. Удосконалення організації волонтерського руху як форми самоорганізації населення у вирішенні нагальних проблем громади. URL: <https://knote.edu.ua/file/NjY4NQ==/c1d33f34e014a0f3aa34b49b1101e db0.pdf>
https://tvoemisto.tv/news/sergiy_prytula_urantsi_vstaly_zapytayte_shcho_zrobyly_dlya_armii_137587.html
<https://hromadske.ua/posts/ukrayinci-za-piv-dnya-zibrali-ponad-140-mln-grn-na-ukrayinski-droni-kamikadze-sho-vidomo-pro-cyuzbroyu?tag=droni-kamikadze#:~:text=Політик%20Сергій%20Прийтула%20та%20активіст,ранковий%20масований%20ракетний%20обстріл%20України.>
5. Волонтерські організації в Україні: як допомогти (finance.ua)

Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики. Аналіт. доп. К.: НІСД, 2015. 36 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2015-02/volonter-697e4.pdf>

викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІДЕОЛОГІЇ РАШИЗМУ

24 лютого 2022 року Володимир Путін оголосив, що починає спецоперацію в Україні і вводить російські війська. Після цього на низку українських міст було скоєно ракетні удари, атаковано військові об'єкти Збройних сил України. Так в Україну прийшов рашизм. Вже з наступного дня цей термін починає активно з'являтися в українських телеграм-каналах, а сьогодні є загальноновживаним як в Україні так і на Заході. Що ж таке рашизм?

Останнім часом про рашизм з'явилися десятки статей, це явище обговорюють політологи, політики, історики та журналісти. В. В'ятрович, Б. Дем'яненко, В. Огризко, Т.Снайдер, Я.Грицак та багато інших намагаються пояснити не лише походження цього терміну, а й з'ясувати, чи є рашизм ідеологією.

Отже, поняття рашизм (від англ. «Russia, Russian» («раша») й італ. «fascismo» – фашизм, від якого запозичено закінчення «изм») як неофіційна назва ідеології й соціальної практики сучасного владного режиму РФ поширилося як політичний вислів у неофіційних колах у 2008 р. під час воєнної агресії РФ проти суверенної Грузії. Нова хвиля активізації вжитку терміна припала на період анексії АР Крим РФ, збиття цивільного літака Boeing 777 17 липня 2014 р. поблизу Донецька, початку російсько-української війни у 2014 р. Активне застосування терміну пов'язано з початком повномасштабної російсько-української війни 24 лютого 2022р.[1]

На думку переважної більшості дослідників, рашизм являється ідеологією. Вікіпедія дає визначення цього терміну: *Ідеоло́гія* (грец. *ιδεολογία*, від *Ίδεια* — прообраз, ідея, і *λογος* — слово, розум, вчення, буквально вчення про ідеї) — організована

у систему сукупність ідей у формі соціально-економічних моделей, настанов, гасел, програмних документів партій, філософських концепцій тощо.

Поряд із терміном рашизм вживається також поняття «русизм», уперше введене до обігу О.Герценом у романі «Минуле і думи» (1868) для ідентифікації екстремістського напрямку в русофільстві. Своїм новітнім відродженням термін завдячує президенту Чеченської Республіки Ічкерія Дж. Дудаєву, який основну рису «русизму» побачив у територіальній експансії РФ на Кавказі. Політик ідентифікував «русизм» як особливу форму людиноненависницької ідеології, яка ґрунтується на великодержавному шовінізмі, повній бездуховності й аморальності. Він відрізняється від відомих форм фашизму, расизму, націоналізму особливою жорстокістю, що проявляється не тільки до людини, але й до довколишнього середовища. Володіючи рабською психологією, русизм паразитує на неправдивій (сфальшованій) історії, на окупованих територіях і гноблених народах.[2] Радянський і російський філософ, соціолог Б. Грушин відмітив у «русизмі» феодальне холопство й рабство, за що його опоненти назвали таку позицію русофобською. Представники російського націоналізму перетворили «русизм» (як синтез «російського імперіалізму» з «побутовим націоналізмом») на фундамент своєї ідеології. [1]

Саме звучання терміну вказує на близькість до фашизму/нацизму. І справді, в рашизмі багато спільного із цими злочинними ідеологіями — віра у вищість власного народу і відтак його право вирішувати долю інших, підкреслена антидемократичність, культ вождя «єсть Путин – єсть Россия, нет Путина – нет России», культ сили «Россия – страна победителей», нехтування правами людини і міжнародним правом, віра у міжнародну змову, яку слід зупинити, апелювання до героїчного минулого, славу якого треба відродити. [4]

Естетика рашизму повна запозичень від фашизму/нацизму, як приклад - новітній символ російської латинська Z. Але рашизм — це не просто російський неофашизм. Важливу роль у ньому відіграє саме російське підґрунтя, унікальне російське звучання, особливості саме російської

культури. Він отримав таку масову підтримку росіян тому, що грає на їхні так і не подоланих імперських настроях, апелює до минулої величі Росії, яку закликає відновити. Загарбницькі війни РФ обґрунтовують «собіранієм руських земель». «Руський мір» явно апелює до іншого імперського проєкту — Pax Romana і одного з ключових російських історичних міфів про Москву як Третій Рим. Велику роль у просуванні ідеології рашизму відіграє російська православна церква, яка не лише освячує, а й через мережу парафій поширює ідеї і тримає контакт з адептами, зокрема й поза межами Росії. Особливо в Україні.

Великий вплив справляє й комуністична спадщина. Нездарма Сталін, не лише для Путіна, але й для більшості росіян, є найвизначнішим діячем. Кремль використовує совєтські репресивні практики — ув'язнення інакодумців, розстріли цивільних для залякування, депортації та концентраційні табори. [3]

Одним з головних ідеологів рашизму є Олександр Дугін, який став популярним після смерті його дочки. Він написав книгу «Основи геополітики: геополітичне майбутнє Росії». В цій книзі ідеолог розповідав, що Україна не має геополітичного значення, особливого культурного імпорту чи загальнолюдського значення, географічної унікальності, етнічної винятковості. І наполягав на тому, що Україна має бути анексована. Ймовірно, переконання, які описував Дугін у своїй книзі, і впливало на зовнішню політику Росії. Також в рашизмі присутні імперіалістичні бачення. Умовно, якщо це належало Російській імперії, значить має належати і сучасній Росії. [5]

Рашизм породжує ментальне руйнування інтелектуальної спроможності та масової свідомості самих росіян. Перш за все, рашизм завдав психічного руйнування російському вождю Володимиру Путіну та його оточенню, що стає очевидним навіть за зовнішніми спостереженнями їх публічних виступів. Це становить світову небезпеку, тому що психічно не зовсім адекватний політичний лідер зі своїм оточенням може приймати рішення щодо ядерного удару по цілому світу.

Водночас рашизм-путінізм не збігається з життям чи навіть активною діяльністю Путіна. Навіть після смерті Путіна рашизм як путінізм буде продовжувати своє існування. Онтологія рашизму створює моторошний тяжкий і нестерпний стан

в ментальному просторі творчості, комунікації та діяльності в Росії. Безліч росіян зрікаються своєї ідентичності, емігрують, соромляться говорити, що вони росіяни. Безліч росіян впадають в депресію, дезорієнтацію, дезорганізацію. В Росії посилюються психічні хвороби, збільшується кількість самогубств. Рашизм зрештою знищує смисл та перспективу самої Росії.

Рашизм руйнує світову систему безпеки, дезорганізує світовий ринок товарів та послуг, порушує всі принципи та процедури достовірного інформування, породжуючи світ так званої "постправди", руйнує систему мирного та воєнного права через просування нових способів так званої "гібридної війни" і знищує можливості подолання проблем, які дійсно є у західного світу і усього світу загалом. [6] Ця ідеологія — не просто хворобливий погляд на світ мільйонів людей. Вона перетворює нинішню війну проти України у геноцид. Це ідеологія, яка спонукає росіян стріляти не лише в українських солдатів, але й у цивільних, знищувати не лише наші військові об'єкти, але й лікарні і пологові, музеї та книги.

Але рашизм програє, бо він не має майбутнього, бо суцільно обернений у минуле, намагається повернути історію назад. Це вимагає колосальних зусиль, коштує великих жертв тих, до кого він дістанеться, але врешті закінчиться цілковитим колапсом Росії — країни без майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко Б. Л. Рашизм як квазіідеологія пострадянського імперського реваншу [Електронний ресурс] / Б. Л. Дем'яненко, В. М. Дем'яненко – Режим доступу до ресурсу: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6327/13363-1?inline=1>.

2. Дудаєв Д. Русизм – шизофреніческа форма мании мирового господства. [Електронний ресурс] / Дж. Дудаєв – Режим доступу до ресурсу: <http://www.argumentua.com/tsitaty/rusizm-shizofrenicheskaya-forma-manii-mirovogo-gospodstva>.

3. В'ятрович В. Що таке рашизм? [Електронний ресурс] / В. В'ятрович – Режим доступу до ресурсу: <https://wz.lviv.ua/blogs/458747-shcho-take-rashyzm>.

4. Огризко В. Дещо про «рашизм» [Електронний ресурс] / В. Огризко – Режим доступу до ресурсу: <https://ksf.openukraine.org/ua/news/2462-deshho-pro-rashizm>.

5. Рашизм = фашизм? В чому сутність нової ідеології російських окупантів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://visitukraine.today/uk/blog/919/rasizm-fasizm-v-comu-sutnist-novoi-ideologii-rosiiskix-okupantiv>.

6. Дацюк С. Що таке рашизм? [Електронний ресурс] / С. Дацюк – Режим доступу до ресурсу: [https://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/624fc6e87bb92/.](https://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/624fc6e87bb92/)

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Бережанський фаховий коледж»
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА СВІДОМІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Війна – комплекс заходів спрямований на захоплення чужих природних, енергетичних та людських ресурсів. Є найвищим ступенем загострення стосунків у країні або між країнами, з'ясування стосунків за допомогою армії та зброї, зазвичай несе за собою загибель мирного населення [1]. Зважаючи на це жахливе визначення слова «війна» ніхто у світі, мабуть, не думав, що це може стосуватися їхньої країни у сьогоднішній день. Такої думки були і ми українці. Але коли у 2014 році вона прийшла у нашу державу, кожен зрозумів, що це не просто визначення в Вікіпедії, а жорстокість, яку важко було уявити.

Саме цей рік почав змінювати українське суспільство, яке не дуже прислухалося до розповідей наших прадідів і прабабусь про жорстоких сусідів. Дуже шкода, що саме війна дала зрозуміти відсотку українців, що мову і традиції своєї країни потрібно берегти і наскільки це повинно бути в пріоритеті.

Незважаючи на це є багато свідомих українців, котрі вже багато років доносять до нас думку про важливість української мови і нашої культури. Велика кількість молоді, які пропагують нашу країну у соціальних мережах. Першим україномовним блогером у ТікТок став Данило Гайдамаха, активіст, націонал-демократ, котрий також відомий під псевдонімом Чорнобровий. Він один з перших, хто почав розказувати про нашу країну у соцмережах. Данило знімає короткі відео про правила вживання української мови, патріотизм, а також допомагає російськомовним українцям перейти на рідну мову. Хлопець чудово розуміє про те, що говорить, оскільки зростав в російськомовному

оточенні, і сам пройшов цей складний шлях українізації. Такі патріоти є гордістю нашої країни.

Нажаль серед них є багато молодих хлопців і дівчат, котрі прагнули будувати і розвивати нашу країну, але вже загинули у війні за незалежність, вони першими вступили до лав Збройних Сил України добровольцями. Одним з них був український громадський діяч, журналіст, учасник Євромайдану, відомий боротьбою за збереження столичного урочища Протасів Яр та як учасник російсько-української війни – Роман Ратушний [2]. Таких людей неможливо описати декількома реченнями. Це невимовна гордість народитися з ними в одній державі.

Також, неможливо не згадати українського співака-патріота Андрія Кузьменка, знаного також, як Кузьма Скрибін. Він чітко висловлював свою позицію щодо України та боровся за процвітання нашої держави вже здавна. Нам його дуже бракує, він ще стільки всього міг зробити для нашої держави, особливо зараз у такій складний час.

Таких щирих українців є ще дуже багато, їх не злічити. Наш народ надзвичайно патріотичний і саме цим ми шокували увесь світ – своєю відданістю, силою, розумом, бажанням бути незалежними.

Але нажаль є українці котрі зрозуміли важливість української мови, традицій та культури лише після трагічних подій, які торкнулися всіх нас і залишили великий шрам у серці 24-го лютого 2022 року, коли росія розпочала повномасштабне вторгнення в нашу країну.

Ця дата дуже змінила наше ставлення до України, наш народ почав проявляти ту мужність і незламність, про яку пишуть лише в книгах, яка завжди була у нас, але ми цього не усвідомлювали. Для багатьох країн, Україна стала знаком сили, волі та нескореності. Наші люди згуртувалися задля незалежності своєї країни. На мою думку, ця війна дала зрозуміти українцям як сильно можна любити свою домівку, землю, показала всесвіту яка наша батьківщина прекрасна, а нація незламна.

Нам завжди доносили думку, що закордоном прекрасне життя. Люди мріяли жити в інших країнах, з впевненістю, що

десь краще як вдома. І лише зараз більшість українців, котрі вимушено покинули територію нашої держави зрозуміли, що немає нічого кращого як рідна мова, пісня, вишиванка і рідна домівка. Цей неймовірний потяг додому змушує повертатися людей на батьківщину незважаючи на те, що війна триває, лунають голосно сирени, є постійна загроза для життя і здоров'я.

Це бажання бути пліч-о-пліч змушує робити неймовірні вчинки. Кожен допомагає зараз країні, від найменших до найстарших. Влаштовуються благодійні ярмарки, концерти, всі охочі плетуть сітки, роблять обереги, шують одяг, готують їжу, волонтери шукають і передають все необхідне для наших військових. Українська діаспора зрозуміла, що наша сила в єдності, і тільки разом ми готові протистояти ворогу до кінця, до перемоги.

А про мужність і силу наших героїв, які відстоюють територіальну цілісність і незалежність країни на фронті століттями писатимуть. З першого дня повномасштабної війни українські військові вразили увесь світ. Ніхто не думав, що можна так протистояти великій російській армії.

Ця війна змінила українське суспільство, показала нашу мужність і єдність, але нажаль дорогою ціною. Загинуло занадто багато неймовірних людей найкращої нації.

Список використаних джерел:

1. Некреча К. «Боротьба за українське – на всіх фронтах» [Електронний ресурс] / Катерина Некреча – Режим доступу до ресурсу: <https://ua.krymr.com/a/danylo-haidamakha-chornobrovyi-tiktok-ukraina-krym-viyna/31841008.html>.
2. Ратушний Р. Т. Ратушний Роман Тарасович [Електронний ресурс] / Роман Тарасович Ратушний – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD_%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87.

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Бережанський фаховий коледж»
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКО ВТОРГНЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

З 24 лютого 2022 року життя кожного українця змінилося через російську агресію. Постійні повітряні тривоги, масштабні руйнації, загибель українських військових та мирних жителів супроводжують українське суспільство тепер щодня. Війна, на жаль, ще не закінчилася, але її безпосередніми наслідками вже є втрати загиблих, спад економічного розвитку та зниження рівня життя населення, великий потік біженців та внутрішньо переміщених осіб (ВПО), збільшення тривожності у людей та ін.

Найбільш трагічним наслідком будь-якої війни є людські смерті. Станом на 18 вересня відомо про 14 532 жертви серед цивільного населення України внаслідок вторгнення росії, 5 916 загиблих і 8 616 поранених [1].

Також відчутним наслідком війни є поява внутрішніх біженців –внутрішньо переміщених осіб (ВПО). За даними Міжнародної організації з міграції (The International Organization for Migration, IOM) з 24 березня по 1 квітня 2022 року більше 7,1 млн людей були внутрішньо переміщеними після вторгнення росії в Україну. Серед ВПО понад 50% мають дітей, 57% – люди похилого віку і 30% мають хронічні захворювання (див. рис. 1) [4, с. 5–6].

Майже половина внутрішньо переміщених осіб (44%) працездатного віку наразі не отримують доходу. Лише одна третина опитаних назвала заробітну плату як основне джерело доходу після переміщення, а 24% зазначили, що покладаються на державну підтримку. У результаті більшість переміщених сімей вдалися до таких заходів, як скорочення

Рис. 1. Демографічна структура ВПО витрат (70%), зокрема на продовольство, а третина взяла по-зику [2].

Значно гірші наслідки для України має виникнення зовнішнього біженства. У багатьох європейських країнах збільшиться кількість біженців. Ситуація в Україні демонструє одне з найбільших та найшвидших (1 млн людей залишає країну щотижня) переселень з часів Першої світової війни. На даний момент кількість українських переселенців до інших країн досягла 4 млн чоловік. Якщо чоловікам дозволять покидати кордони України, це число збільшиться втричі [4, с. 5].

Найчисленніша хвиля біженців прибула до країни тимчасового перебування у березні (77% усіх біженців), 13% – у квітні, 10% – у лютому. Найбільше біженців виїхали до Польщі (39,5%) усіх опитаних, 13% – до Німеччини, по 5% – до Чехії та Словаччини, 4% – до Угорщини, по 3% – до Румунії та Молдови, по 2% – до Італії та Іспанії, 21% – до інших країн [3, с. 207–208]. На даний момент кількість українських переселенців втричі перевищує кількість сирійських біженців.

Пряме зневажання росією міжнародного права зумовило масштабні трагічні наслідки для України: вбивства і тортури військових, громадських активістів та мирних громадян у Бородянці, Бучі, Ворзелі, Гостомелі, Димері, Дмитрівці, Іванкові, Ірпені, Казаровичах, Катюжанці, Макарові,

Маріуполі, Мотижені, Пісках; викрадення і кримінальні переслідування громадян України; соціально-економічна катастрофа в Луганській і Донецькій областях [4, с. 9].

Ще одним негативним наслідком цієї війни стало зниження рівня життя населення України. Станом на середину березня 2022р., за даними опитування соціологічної групи «Рейтинг», серед українців, які мали роботу до війни, половина (53%) не працюють. 22% працювали у звичному режимі, 21% – віддалено або частково, лише 2% – знайшли собі нову роботу. За даними Info sapiens, станом на початок травня 2022р., в Україні було 714 тис. голодуючих, 2,5 млн. не отримали медичної допомоги, 3,6 млн. втратили житло та майно, 8 млн. роз'єднаних із сім'ями, у понад 2 млн. українців близькі загинули або втратили здоров'я. У 17 млн. дохід сім'ї знизився, 7 млн. скоротили на роботі [3, с. 164]. Ці дані відображають кардинальні зміни у соціально-економічному становищі українців.

Попри всі негативи війни, зараз у цих жорстоких умовах відбувається об'єднання населення нашої країни, остаточно переборюється негативна радянська спадщина – поділ західної та східної частин України. На мою думку, саме зараз відбувається творення сучасної української нації.

Сучасна війна в Україні спричинила не тільки докорінні зміни в українському суспільстві, а й показала майже недієвість міжнародних інституцій, норм міжнародного та гуманітарного права та глобальну переоцінку векторів дипломатії, соціальних цінностей. Сьогодні українці змінюються самі, змінюють думку про себе у світі, а також змінюють весь світ.

Список використаних джерел:

1. Відомо про майже шість тисяч цивільних українців, що загинули від вторгнення РФ, та цифри можуть бути більшими, – ООН // Lb.ua. URL: https://lb.ua/society/2022/09/20/530022_vidomo_pro_mayzhe_shist_tisyach.html.
2. Кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні зросла до 6,9 млн осіб Interfax-Україна. URL : <https://ua.interfax.com.ua/news/general/856074.html>.

3. Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства. К., 2022. 277с.
4. Чалюк Ю. Глобальні соціально-економічні наслідки російсько-української війни // економіка та суспільство. 2022. Випуск № 37.
URL: <https://file:///C:/Users/Admin/Downloads/1224-Текст%20статті-1177-1-10-20220507.pdf>

Руслана Безпечна

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

Анастасія Козачко

студентка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів
і природокористування України»

Олена Куракіна

викладачка,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВСТАНОВЛЕННЯ ВЛАДИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Християнська віра розповсюджувалась на території Київської Русі за часів правління в Києві Аскольда (882), Олега (912) та Ігоря (945). Княгиня Ольга (969), котра охрестилася в Константинополі, будувала храми і сприяла поширенню Християнства в державі. За даними “Повісті минулих літ” – князь Володимир Святославич (963–1015) у 988 р. провів обряд хрещення Русі-України, і відтоді її почали вважати християнською державою, в якій православна церква мала державне значення.

Через те, що православ'я прийшло з Візантійської імперії, то Константинопольський патріархат є Матір'ю – Церквою православної церкви України.[1] Спочатку до Київської митрополії входили землі всієї Русі – від Карпат до Білого моря.[2] Ця

єпархія твердо встановленим правилом належала до Вселенського патріархату і була найбільшою серед її митрополій, навіть після утворення Московського патріархату в 1589 році.[3][2]

В 1685 році, після того, як українські території були звільнені від ординського ярма, Московський патріарх Іоаким вдерся до єпархії Київської митрополії і вибрав єпископа Гедеона [3] (князь з роду Святополк-Четвертинський, український державний та релігійний діяч [4]) митрополитом Київським.

Після неканонічного приєднання Руської церкви до Московського Патріархату з 1686 р. його церковна політика в Україні поширилась в усіх галузях церковного життя. За рахунок єпархій, Київську Митрополію обмежили в територіях, які їй належали до 1686 р., а потім увійшли до Московського Патріархату, який був встановлений у 1589 р. Тому протягом XVIII ст. поступово ліквідували церковні права і автономію Київської Митрополії. За ультиматумом російських правителів відбувся масштабний перехід українських ієрархів, духовенства та церковних діячів на служіння до Російської імперії впродовж XVIII ст.[1]

Під тиском політики Російської імперії, Київські митрополити XVIII ст., хоча і були уродженцями України, поступово починають виконувати розпорядження синоду РПЦ по ліквідації українського церковного життя за російськими зразками.[1] Сьогодні Священний синод Російської православної церкви підпорядкований Московському Патріарху.[5]

Бажання Російської церкви приєднати до себе Київську митрополію, було пов'язано, з тим, що вони не хотіли допустити церковної незалежності України.

Наразі, війна на сході України, або Війна на Донбасі, — це новітній етап російсько-української війни, який був розпочатий російськими загонами, які вдерлись на територію українського Донбасу у квітні 2014 року після того, як Російська Федерація захопила Крим та серії сепаратистських виступів в Україні і проголошення «державних суверенітетів» ДНР і ЛНР.[6] Жахливим продовженням став відкритий воєнний напад Росії з підтримкою Білорусі на Україну, котрий розпочався 24 лютого 2022 року о 3:40 ночі.

Ця війна чітко розставила всі крапки над «і» та дала зрозуміти, що Україна має позбутись від всього, що пов'язує її з Росією, це стосується і Московського патріархату, враховуючи також те, що немає жодного офіційного документа що підтверджує той факт, що Київська митрополія була канонічно переданою Московському патріархату від Константинопольської церкви. Лише листи Вселенського патріарха Діонісія IV давали дозвіл Московському патріарху призначати Київського митрополита, який в цей час залишався підпорядкованим Константинопольському патріарху.[3]

Список використаних джерел:

1. Православна Церква України: шлях крізь віки. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pomisna.info/uk/tserkva/istoriya/>.

2. Звідки взявся Московський патріархат? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://artefact.org.ua/history/zvidky-vzyavsya-moskovskyj-patriarhat-kyivska-mytopoliya-ta-inshi-pravoslavni-tserkvy-pered-1686-rokom-karty.html>.

3. Московський патріархат "загарбав" Київську митрополію шляхом перевороту [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://galinfo.com.ua/news/moskovskyy_patriarhat_zagarbav_kyivsku_mytopoliyu_shlyahom_perevorotu__varfolomiy_317104.html

4. Гедеон (Святополк-Четвертинський) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BD_\(%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BA-%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BD_(%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BA-%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9))

5. Священний синод Російської православної церкви [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9)

D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B4_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B8

6. Війна на сході України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8#:~:text=%D0%92%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%2C%20%D0%B0%D0%B1%D0%BE,%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20C2%AB%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%B2%C2%BB

викладач,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», Україна

ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Загарбницька війна, яку росія веде проти України, є показником зміни системи світового порядку, а її наслідки неминуче призведуть до появи нових геополітичних викликів. Війна в Україні — це передвісник фундаментальних змін світової архітектури безпеки, зміниться військово-політичний та економічний розклад сил у регіоні та світі, а також у майбутньому Україна займе відповідне місце у післявоєнній геополітичній системі.

Напад росії на Україну перешкодив світові відновитися після ковідної кризи та повернутися до минулих темпів зростання добробуту. Світовий банк попередив про стагфляцію на десятиліття через війну в Україні. Російське вторгнення в Україну принесло втрати глобальній економіці, дестабілізувало ринки енергоносіїв, загострило нестачу харчів та бідність у багатьох країнах, що розвиваються. Світова економіка є циклічною: за підйомом іде спад, потім відновлення до чергової рецесії. Від часів Другої світової війни світ пережив із пів десятка рецесій, включно із ковідною у 2020 році. Але жодного разу відновлення після падіння не припинялося так швидко, як зараз. Головна причина - напад росії на Україну. Якщо дійде до рецесії, то у світовій історії буде зафіксовано новий рекорд: такого короткого періоду відновлення зростання перед новим падінням світ не знав понад 80 років.

Під час будь-якої світової кризи країни, що розвиваються, традиційно біднішають стрімкіше за розвинуті, оскільки їхній запас міцності є меншим, а залежність від світових цін на харчі та пальне - вищі. Напад росії на Україну вдарив саме по них. Подальші перешкоди експорту зерна з України може призвести

до масштабного дефіциту їжі в країнах, що розвиваються. Їм загрожує не лише економічна криза, але й гуманітарна катастрофа, бідність та голод.

Війна в Україні призвела до міграції населення історичного масштабу, якого не бачили з часів Другої світової. Кількість біженців із Сирії сягнуло 3 млн після двох років конфлікту, тоді як із України стільки ж виїхали за перші три тижні. Приплив українських біженців, особливо освічених та кваліфікованих працівників, ймовірно матиме позитивний ефект на внутрішній попит і, у середньостроковій перспективі, на економічне зростання країн, що прихистили українців, завдяки приросту працездатного населення, - відзначив Світовий банк.

Про цю війну ще буде написано багато досліджень. Необхідно зрозуміти, як сталося так, що у глобалізованому світі ХХІ століття, коли пам'ять про дві криваві світові війни ще жива, стала можливою агресія небачених із 1939 року масштабів. Аналогії із нацистською Німеччиною майже столітньої давності не дають відповіді на питання про її причини, хоча деякі асоціації щодо наслідків вже проглядаються. Ця війна – перша в історії людства, яка відбувається за часів існування соціальних мереж, мобільних телефонів, з яких можна керувати супутниками, самих супутників, з яких видно все на землі, атомних електростанцій, бойових дронів та інших технологічних складових сучасної цивілізації. Це зовсім інша війна, ніж було будь-коли, і минулі дев'ять місяців агресії дуже промовисто говорять про те, що чекатиме цих та майбутніх агресорів, якщо вони все ж таки з'являться після неминучої поразки росії.

Можна називати багато політичних, психологічних і технічних причин цієї війни. Але в самій їх суті лежить те, що двадцять два роки назад росія намертво застрягла в минулому. У той час, як світ пішов уперед, навіть не зважаючи на криваві теракти і локальні конфлікти на основі релігійної чи етнічної ненависті, росія пішла назад. Чеченські війни мали б стати для світу «першим дзвіночком» стосовно того, як вирішуються політичні питання у країні, де при владі «маніяк від КДБ». У Європі й досі існує чимало сепаратистських рухів, але ще нікому

не приходило в голову вирішувати подібні питання «килимовими» бомбардуваннями, як у Грозному. Світ вже тобі б мав зробити висновки, але не зробив. Більше того, рік за роком розрив між ментальністю творення світу майбутнього і нескінченними «безсмертними полками» минулого ставали все очевиднішими. [1]

Історію треба пам'ятати, але не переписувати. Росія стала ізгоєм. І кожен день поглиблює прірву, яку «силовики» викопали для своєї країни. Російські ідеологи сформулювали тезу, розвиток якої ми спостерігали під Бучею та Ірпенем – світ, який не визнає «величі» росії, не має існувати.

Все це нагадує Європу напередодні розвалу Римської імперії - сили є тільки на оборону периметра. Вторгнення готів, гуннів та інших сусідів підривають силу імперії. Для її захисту наймають одних варварів для захисту від інших. Вихід Риму з Британії, місце зайняли англо-сакси. США вийшли з Афганістану, владу захопили таліби. Світ політики не терпить вакууму, завжди на зміну приходять інші. Головне, щоб зміни були не на гірше. Путін планував на зламі епох захопити Україну, Прибалтику, Східну Європу, створити наднову імперію, а потім якимось диктувати світу свої умови. Думав, що старий світ стерпить, змовчить і проковтне нову реальність. Та не так сталося, як гадалося. [2]

Україна обов'язково переможе. Будуть створені міжнародні фонди по реконструкції зруйнованої інфраструктури, відбудеться тектонічний зсув у сприйнятті нашої країни в світі. Ми вже відчуваємо неймовірну підтримку, здобуту нашою армією і нескореним народом. Якщо і після війни збережемо той самий дух і єдність – Україна стане іншою. У контексті здійснення політичних і економічних реформ багато говорилося про те, що ми маємо чи не останній шанс зробити стрибок у новий технологічний устрій, але ж ніхто не уявляв, що цей шанс прийде у вигляді війни з Мордором – росією.

Що стосується глобального світу – то і він стане іншим, і на Заході, і на Сході. Це буде можливим лише коли світ зуміє нівелювати агресора із ядерною зброєю, який прямо оголошує свої наміри повернути світ у реалії щонайменше 1997 року. І

Україна у важкій кривавій війні стає ключовим фактором творення світлого майбутнього людства. Майбутнього без воєн. Україні важливо з честю довести почату справу до кінця.

Список використаних джерел:

1. Ратушний Р. Т. Ратушний Роман Тарасович [Електронний ресурс] / Роман Тарасович Ратушний – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD_%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. 5. Рашизм = фашизм? В чому сутність нової ідеології російських окупантів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://visitukraine.today/uk/blog/919/rasizm-fasizm-v-comu-sutnist-novoi-ideologii-rosiiskix-okupantiv>.
2. Рашизм = фашизм? В чому сутність нової ідеології російських окупантів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://visitukraine.today/uk/blog/919/rasizm-fasizm-v-comu-sutnist-novoi-ideologii-rosiiskix-okupantiv>.

МОВНЕ ПИТАННЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ

Серед таких символів держави, як прапор, герб і гімн, величезне значення має і мова. Відповідно до статті 65 Конституції України повага до державних символів є обов'язковою для всіх громадян. [1] Згідно з конституцією - неповага до державної мови мусить мати такі самі наслідки, що й нехтування державними символами. Як писав Олесь Гончар, «Коли кажемо про незалежність України, то це найперше мова, мова! Без неї незалежність – пусті слова».

З історичної точки зору, точно сказати, коли зародилася українська мова складно, але точно відомо, що вона з'явилася раніше за російську, німецьку, турецьку та інші мови. Враховуючи дані українського вченого Василя Кобилюха, українська мова сформувалася ще в X-IV тисячоліттях до нашої ери й походить із санскриту.

Війна Росії проти нашої мови, яка розпочалася чи не відразу після 1654 року і триває зараз, в якій агресор використовує усі можливі методи задля того, щоб приглушити значення української мови в нашій державі. За часів царської імперії було зроблено 480 циркулярів, указів та постанов, ухвал і різного роду розпоряджень про заборону української мови і культури та всебічну підтримку розвитку російської мови і культури задля збільшення її впливу на нас та інших народів, які мають кордони з Росією. [2]

Наразі головна мета Кремля – це не лише зменшити частку української мови, а й поставити під сумнів існування українського народу та його держави. Спочатку нас намагалися переконати, що української мови взагалі не існує, і що це лише діалект

польський, який походить від російської мови. Як показує практика народів, про які ми можемо прочитати лише в книжках з історії, то, якщо немає мови, то не буде і української нації, українців, а залишаться лише малороси. Вони розповідають своїм глядачам, що українську націю нібито спочатку вигадали поляки за гроші австрійців, а сьогодні пропаганда розповідає, що у всьому приймає участь Америка, яка виділяє дуже багато коштів на розвиток української мови.

16 січня 2021 року вийшов закон №2704 «Про забезпечення функціонування Української мови як державної». Це норма закону, яка визначає застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів. Згідно з частиною 2 статті 30 цього закону, підприємства, установи та організації всіх форм власності, фізичні особи-підприємці та інші суб'єкти господарювання, що обслуговують споживачів, мають обслуговувати їх державною мовою. У сфері освіти це стосуються закладів освіти, підприємств, установ та організацій всіх форм власності, фізичних осіб-підприємців, які надають освітні послуги. Тобто державною мовою має здійснюватися освіта будь-якого рівня та форм: очна, заочна, дистанційна, мережева, екстернатна, сімейна тощо, надаватися освітні послуги, навчання будь-якій професії, навчання через мережу Інтернет, телебачення/радіо, і поштою. [4]

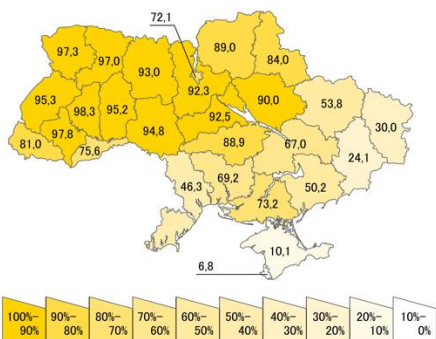

Рис.1 Поширеність української мови в різних регіонах.

Проаналізувавши мапу України, можемо бачити, що найбільшу поширеність українська мова набула у центральній та західних територіях України. Але зараз, під час масштабного

вторгнення та де-окупації Харківської та Херсонської областей, її жителі масово починають переходити на українську. Знаючи, що з Росією нам не по одній дорозі до кращого майбутнього. Таке явище, коли люди виконують переоцінку того, до кого вони душевно ближче – до ворога, який намагається забрати усіма можливими способами нові території, незважаючи на правила ведення війни, що описані в Женевській конвенції «Закони та звичаї війни», є невід’ємною частиною міжнародного права, яке було підписано усіма розвиненими країнами ще у 1864 році, але яких на практиці, зовсім недотримується Росія. Або до процвітаючої України, яка бореться за свою незалежність та право жити у мирній Європі, на одному рівні з іншими країнами, які поважають усі права своїх жителів. [5]

Якщо відкрити новини свого міста, можемо бачити, що організовуються спілки людей, які мають спільне бажання – перейти на українську мову, та припинити спілкування російською. Саме у таких спілках люди можуть на практиці використовувати українську, яку з тих чи інших причин не можуть в такій мірі використовувати під час буденного життя. Усе це показує рівень нашої згуртованості та бажання змінити наше спільне майбутнє, навіть незважаючи на великі труднощі з різними аспектами життя.

Отже, чи говорити українською мовою вдома – особиста справа кожного свідомого громадянина України, але згідно закону, є певні сфери, де українська має домінувати і не повинна витіснятися іншими мовами. Тобто не важливо, чи любить громадянин українську і чи вдягає вдома вишиванку, необхідно, щоб кожен отримував інформацію українською в публічних місцях та навчальних закладах, тощо. [6]

Список використаних джерел:

1. Незалежність – це найперше мова... Тому війну проти українського слова Москва веде вже понад 350 років.

URL: <https://galychyna.if.ua/article/nezalezhnist-tse-naupershe-mova-tomu-viynu-proti-ukrayinskogo-slova-moskva-vede-vzhe-ponad-350-rokiv/>

2. Поширеність Української мови.

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D1%88%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8

3. Закони та звичаї війни.

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B8_%D1%82%D0%B0_%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B0%D1%97_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8

4. З 16 січня 2021 року державна мова обов'язкова у сфері надання усіх освітніх послуг.

URL: <https://eo.gov.ua/z-16-sichnia-2021-roku-derzhavna-mova-obov-iazkova-u-sferi-nadannia-usikh-osvitnikh-posluh/2021/01/16/>

5. Про забезпечення функціонування Української мови як державної.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

6. «Українська – це круто»: як українці популяризують свою мову.

URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29256785.html>